

1. Čo je to umenie?

2. Čo je to kultúra?

3. Potrebujeme umenie a kultúru?

.....

4. Aký je rozdiel medzi sprejermi a graffit'ákmi?

5. Sú graffity legálne a sú umením?

6. Ako sa nazýva miesto, kde sú povolené graffity?

Umenie, estetika, literatúra ako druh
umenia

**Skutočné umenie je pravdivé
umenie.**

Umenie je krásna lož.

* Diskusia

Umenie, estetika, literatúra ako druh umenia

- Umenie - je forma spoločenského vedomia (uvedomovanie si skutočnosti), v ktorej sa odráža vzťah k okolitému svetu.

morálne vedomie, právne vedomie, estetické vedomie

Tvorcom umeleckého diela je autor (skúsenosť, vzdelanie, morálne postoje, ideové názory, jazykový štýl).

TALENT, TVORIVOSŤ

- Medzi základné druhy umenia patria: maliarstvo, sochárstvo, hudba, spev, tanec, film, divadlo a literatúra.

Umenie, estetika, literatúra ako druh umenia

- ▶ Každé umelecké dielo splňa vo vzťahu k príjemcovi 4 základné funkcie:
 - a) umelecko-estetická (máme príjemný zážitok, páči/napáči)
 - b) hodnotiaca (pomáha nám chápať postoje autora)
 - c) výchovná (pretvárajúca, rozlišuje dobro od zla)
 - d) oddychová (relaxačná, zábavná)

Umenie, estetika, literatúra ako druh umenia

- ▶ Estetika – veda o krásne.
- ▶ Komerčnosť v umení – umelecké diela, ktoré majú malú/resp. nemajú umelecko-estetickú hodnotu.

* Diskusia

- ▶ Literatúra – (z lat. littera – písmeno), slovesné umenie, pracuje so slovom, sú to všetky písomné jazyk. prejavy (širší význam), v užšom význame len diela, ktoré spĺňajú umelecko-estetické kritériá.

Umenie, estetika, literatúra ako druh umenia

- ▶ Vecná literatúra – pracuje s faktami zodpovedajúce realite (právna, odborná, administratívna)
- ▶ Krásna literatúra (beletria) – môže vychádzať z reality, dôležitá je fikcia autora, plní umelecko-estetickú funkciu

Umenie, estetika, literatúra ako druh umenia

► Literárne druhy:

- a) základné členenie: lyrika, epika, dráma
- b) podľa jazyk. formy: poézia, próza, dráma

* Diskusia

Umenie, estetika, literatúra ako druh umenia

- ▶ Literárna komunikácia: dialóg medzi autorom diela a prijímateľom (čitateľ/poslucháč/divák)
- ▶ Kontext literárneho diela:
 - a) spoločensko-historický (spoločenské, historické udalosti)
 - b) dobový estetický (umelecký štýl daného obdobia, napr. barok)
 - c) dobový literárny (používaný lit. druh, žáner, lit. smer)
 - d) autorský (autor, jeho život...)

Umenie, estetika, literatúra ako druh umenia

Úlohy:

1. Aký máte názor na používanie vulgarizmov v umení? (knihy, piesne, filmy)
2. Je v dnešnej dobe ťažké stať sa umelcom, napr. spisovateľom, spevákom?

Literárny systém a literárne podsystémy

- Literárne diela – sú jedinečné, rozmanité, napriek tomuto faktu vytvárajú spolu sústavu – literárny systém.

Jeho základom je umelecká literatúra, spĺňa najvyššie estetické kritériá. Ten dopĺňajú literárne podsystémy.

Literárny systém a literárne podsystémy

1.) populárna literatúra – diela určené pre nenáročného čitateľa, ponúka mu vzory správania, myslenia. Základom je dejovosť, emocionálnosť a senzačnosť, využíva postupy umeleckej literatúry. Mnohé z týchto diel sa stávajú bestsellery (najčítanejšie dielo v istom období v rámci určitej čitateľskej vrstvy).

Literárny systém a literárne podsystémy

2.) dobrodružná literatúra – diela majú pútavý a dramatický dej s motívmi nebezpečenstva. Nahrádza autentický zážitok, sprostredkúva únik z každodennej reality do sveta fantázie a ilúzie.

J. Verne, J. London...

Literárny systém a literárne podsystémy

3.) literatúra faktu – diela, v ktorých prevláda poznávacia funkcia. Spracúva fakty, vedecké materiály, objavy, ale využíva na to literárne postupy (reportáž, cestopis, životopisné rozprávanie). Táto literatúra stojí na hranici medzi umeleckou a vecnou literatúrou.

Literárny systém a literárne podsystémy

4.) science fiction – vedeckofantastická
literatúra, dej je posunutý do budúcnosti, deje
sa neodohrali, ale vývoj vedy a techniky
smeruje k tomu, že mnohé udalosti sa môžu
odohrať.

J. Verne – svetová literatúra

Literárny systém a literárne podsystémy

5.) literatúra pre deti a mládež – ide o literárne diela, určené pre okruh čitateľov (deti a mládež do veku 14 – 15 rokov). Patria sem diela, ktoré boli zámerne vytvorené pre deti alebo diela, ktoré boli pôvodne napísané pre dospelého čitateľa a postupne sa stali čítaním pre deti a mládež.

J. C. Hronský, M. Rázus, F. Kráľ...

Literárny systém a literárne podsystémy

6.) slovesný folklór – v preklade vedomosti ľudu, je to súhrn ľudovej kultúry, najmä dedinského človeka. SF je užší pojem, zahŕňa lyrické, epické dramatické texty, hudobné a tanečné prejavy. Skúma ho etnografia (národopis).

kolektívne výtvory, ústne podanie, tradovanie